

ปกิณกะ

บทบาทของแพทยวิชาชีพเวชศาสตร์กับการปฏิบัติการทางทหาร

คทาวิธ ดิปรีชา¹ และ ภูษิต เพื่องฟู²

¹กองส่งเสริมสุขภาพและเวชกรรมป้องกัน กรมแพทยทหารบก ²กองศัลยกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

ในปัจจุบันสภาพแวดล้อมและภัยคุกคามต่อความมั่นคงเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์เริ่มเปลี่ยนแปลงไป ประเทศชาติของเราเริ่มประสบกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงมากขึ้น เช่น อุบัติภัย สาธารณภัย โรคระบาด ยาเสพติด การเคลื่อนย้ายของแรงงานต่างด้าว เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อสุขภาพของกำลังพล ประกอบกับนโยบายของ ผบ.ทบ. และผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น ได้ให้ความสำคัญทั้งด้านสุขภาพกายและจิตของกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ในสภาวะแวดล้อมต่างๆ ดังนั้นงานอาชีพเวชศาสตร์หรือเวชศาสตร์ทหารจึงมีบทบาทมากขึ้น ในแง่ของการดูแลสุขภาพของกำลังพลรวมถึงการจัดคนให้เหมาะสมกับงาน ให้สอดคล้องกับสภาวะสุขภาพของกำลังพล หลากๆ คน อาจจะมีคำถามว่า คนเป็นโรคนั้น โรคนี้ สามารถทำงานได้หรือไม่ หรือแพทยวิชาชีพเวชศาสตร์มีความสำคัญอย่างไรกับกองทัพบก หรือหลายครั้งที่ผมได้รับคำถามว่า แพทยวิชาชีพเวชศาสตร์ของทหารมีบทบาทอย่างไร ซึ่งบทความนี้จะกล่าวถึงบทบาท การกิจขีดความสามารถ ขีดจำกัด และการสนับสนุนบทบาทของแพทยวิชาชีพเวชศาสตร์กับการปฏิบัติการทางทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในอนาคตเมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การเคลื่อนย้ายของแรงงานในบางสาขาอาชีพ เช่น แพทย์ พยาบาล นักบัญชี สถาปนิก ฯลฯ จะมีมากขึ้น นอกจากนี้ยังไม่รวมถึงปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ เช่น ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แรงงานต่างด้าว ซึ่งบุคคลเหล่านี้เมื่อเข้าสู่ประเทศไทยแล้ว จะนำพาโรคระบาดต่างๆ หรือโรคติดต่อ โรคอุบัติซ้ำ โรคอุบัติใหม่ เช่น วัณโรค ซิฟิลิส ไข้ซัง เป็นต้น เข้าสู่ประเทศไทยด้วย

งานอาชีพเวชกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดูแลสุขภาพอนามัยของผู้ประกอบอาชีพต่างๆ ให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง ปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย การดำเนินงานอาชีวอนามัยหรืออาชีพเวชศาสตร์เป็นการดำเนินการที่เกี่ยวกับการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสภาพและการจัดการเพื่อให้ผู้ประกอบอาชีพทุกอาชีพสามารถประกอบอาชีพได้อย่างปลอดภัย ปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน มีสภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผล โดยการดำเนินงานอาชีวเวชกรรมนี้ไม่ได้จำเพาะเฉพาะในโรงงานอุตสาหกรรมเท่านั้น หากแต่การดำเนินงานอาชีวอนามัยยังครอบคลุมถึงภาคเกษตรกรรมและภาคบริการร่วมด้วย

ทหารนับเป็นอาชีพหนึ่งจึงจำเป็นต้องจัดให้มีบริการทางด้านอาชีวอนามัย เพื่อให้ได้กำลังพลที่มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยปลอดภัย เป็นกำลังสำคัญในการปฏิบัติการทางทหารทั้งในยามปกติ ยามสงคราม รวมถึงในการกิจการป้องกันและพัฒนาประเทศ ในบทความนี้จะกล่าวถึง นิยามของการจัดบริการอาชีวอนามัยโดยทั่วไป วัตถุประสงค์ กิจกรรมที่ควรจัดให้มีขึ้นในการจัดบริการอาชีวอนามัย บทบาทของแพทยวิชาชีพเวชศาสตร์โดยทั่วไป ขีดความสามารถ ขีดจำกัดของแพทยวิชาชีพเวชศาสตร์ การสนับสนุนบทบาทของแพทยวิชาชีพเวชศาสตร์ในการปฏิบัติการทางทหารและระบบปฏิบัติการในสนามรบ รวมไปถึงภารกิจที่ควรมอบให้แพทยวิชาชีพเวชศาสตร์ไปดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงาน

หน่วยงาน ในบทความนี้ หมายถึง หน่วยงานที่แพทยวิชาชีพเวชศาสตร์สังกัดอยู่ รวมไปถึงหน่วยดำเนินการยุทธ และหน่วยงานอื่นๆ ที่รับการสนับสนุนการจัดบริการอาชีวเวชกรรมจากแพทยวิชาชีพเวชศาสตร์

หลักนิยามทางเวชกรรมป้องกันทหาร

“เพื่อต่อต้านภัยคุกคามทางสุขภาพเพื่อที่จะให้ผู้บังคับบัญชาสามารถรักษากำลังพลให้แข็งแรงเพื่อที่จะต่อสู้และชนะการต่อสู้ได้”

จากหลักนิยามข้างต้น งานเวชกรรมป้องกันทหารจึงมุ่งเน้นในการเตรียมพร้อมด้านสุขภาพ เพื่อให้ได้กำลังพลที่สุขภาพดีและพร้อมปฏิบัติหน้าที่อยู่เสมอ รวมถึงการส่งเสริมให้ทหารมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ป้องกันภัยคุกคามต่อสุขภาพของทหาร ซึ่งก็คืองานด้านอาชีวอนามัยหรืออาชีพเวชศาสตร์นั่นเอง

การบริการอาชีวอนามัย (Occupational health Service)

หมายถึง กิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพคุ้มครองความปลอดภัยและความผาสุกของคนทำงาน โดยครอบคลุมการปรับสภาพงาน

และสิ่งแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสมตามความสามารถของคนทำงาน ทำให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยจากสิ่งคุกคามสุขภาพต่างๆ ในการทำงาน ตลอดจนการจัดบริการดูแลสุขภาพของคนทำงานตามลักษณะงานและความจำเพาะอื่นๆตามกลุ่มของคนทำงาน เพื่อให้คนทำงานมีสุขภาพดีและดำรงชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข

การจัดบริการอาชีวอนามัย

วัตถุประสงค์

1. ปกป้องและคุ้มครองสุขภาพของพนักงานจากอันตรายในการทำงาน
2. ปรับปรุงสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับพนักงาน
3. ส่งเสริมสุขภาพแก่พนักงาน
4. รักษาและฟื้นฟูสภาพของพนักงานจากการบาดเจ็บหรือป่วยเป็นโรคจากการทำงาน
5. ให้บริการทางสุขภาพทั่วไปแก่พนักงานและครอบครัว

กิจกรรมในการให้บริการอาชีวอนามัย

1. สำรวจและประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการทำงาน
2. ฝึกอบรมและจัดการความเสี่ยงในการทำงาน รวมทั้งดูแลในเรื่องสุขอนามัยอื่นๆ
3. ดำเนินการในด้านความปลอดภัยในการทำงาน
4. ให้ความรู้และฝึกอบรมทางด้านอาชีวสุขศึกษา
5. ประเมินและเฝ้าระวังทางสุขภาพแก่พนักงาน
6. ปรับปรุงสภาพการทำงานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพนักงาน
7. จัดเตรียมการในการปฐมพยาบาลและรักษาพยาบาลในกรณีฉุกเฉิน
8. ฟื้นฟูสภาพของพนักงานหลังการเจ็บป่วย
9. ให้คำปรึกษาทางด้านสุขภาพ
10. รวบรวม จัดเก็บ และวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านอาชีวอนามัย รวมทั้งเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
11. การศึกษาวิจัย

บทบาทแพทย์อาชีวเวชศาสตร์โดยทั่วไป

1. อยู่ในทีมในการดำเนินการจัดบริการอาชีวอนามัย และความปลอดภัยในสถานประกอบการ โดยอาจจะทำหน้าที่เป็นหัวหน้าทีม หรือ ฝ่ายอำนวยการของทีม

2. ดูแลสุขภาพของพนักงานเหมือนการดูแลสุขภาพผู้ป่วย โดยดูแลทั้งด้านการเจ็บป่วย การวินิจฉัยโรค การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การให้คำปรึกษา โดยปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์เฉพาะทางสาขาอื่นๆ

3. เฝ้าระวังสุขภาพของพนักงาน ทั้งก่อนเข้าทำงาน ระหว่างเข้าทำงาน หลังจากการเจ็บป่วยก่อนกลับเข้าทำงาน และ ก่อนออกจากงาน รวมถึงการประเมินและให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานะสุขภาพของพนักงานว่าเหมาะสมสำหรับการทำงาน (fit for work) หรือไม่

4. ประเมินสภาพงาน สภาพแวดล้อมการทำงาน ว่ามีผลต่อสุขภาพของพนักงานหรือไม่อย่างไร รวมถึงการคาดการณ์ถึงผลกระทบของสภาพแวดล้อมจากการทำงานที่มีผลต่อสุขภาพของพนักงานประกอบอาชีพ

5. ให้ความรู้กับพนักงานในเรื่องสุขภาพอนามัยทั่วไปและเกี่ยวกับงาน

6. จัดคนงานให้เหมาะกับงานและให้ข้อเสนอแนะในการจัดการว่า ควรจะให้ผู้ป่วยหลังจากการเจ็บป่วยควรจะทำปฏิบัติงานในตำแหน่งใด จึงจะเหมาะสม เช่น ผู้ป่วยที่บาดเจ็บหรือพิการจากการปฏิบัติหน้าที่ แพทย์อาชีวเวชศาสตร์จะมิบทบาทในการประเมินการสูญเสียสมรรถภาพกายและจิต รวมถึงให้ข้อเสนอแนะกับผู้บริหารในหน่วยงาน ว่า ผู้ป่วยควรจะทำหน้าที่ใดในตำแหน่งใด และให้ข้อเสนอแนะในการจัดลักษณะงานให้เหมาะกับผู้ป่วย

7. วางแผนและดำเนินมาตรการป้องกันควบคุมโรคหรือสิ่งคุกคามต่อสุขภาพของพนักงาน

8. บริหารจัดการข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพของพนักงาน

9. เป็นที่ปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ ข้อพิจารณาทางด้านอาชีวเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานและกับทีมบริหารของหน่วยงาน

10. วางแผนในการตรวจสุขภาพตามความเสี่ยงตามลักษณะงาน และ รับรองผลการตรวจสุขภาพ ตามกฎกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสุขภาพพนักงาน พ.ศ. 2547

11. ให้การวินิจฉัย ให้คำปรึกษาและพิจารณาในการรายงานโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม (ตามกฎหมายเงินทดแทนหรือสำนักระบาดวิทยา)

12. ประเมินมาตรการในการดำเนินการจัดบริการอาชีวอนามัย

13. เฝ้าระวังและสอบสวนโรคและภัยคุกคามต่างๆ จากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม รวมถึงทางระบาดวิทยา รวมถึง

เป็นส่วนหนึ่งในทีม SRRT (Surveillance and Rapid Response Team)

14. จัดทำแผนภาพสถานการณ์ และการดำเนินการด้านข่าวกรองทางการแพทย์ ประเมินค่าสภาพอากาศและภูมิประเทศ รวมถึง ประเมินความเสี่ยงสิ่งคุกคามทางด้านอาชีวเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ รวมถึงจัดทำเตรียมพื้นที่อุบัติภัยด้านข่าวกรองทางการแพทย์ (IPD) ให้กับผู้บริหารในหน่วยงาน

15. มีการพัฒนาตนเองในด้านการศึกษาเพิ่มเติม การประชุม สัมมนา การแลกเปลี่ยนวิชาการและความรู้กับแพทย์สาขาอื่นๆ การศึกษาวิจัย การประเมินทางเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข เป็นต้น

ขีดความสามารถของแพทย์อาชีวเวชศาสตร์

1. เป็นผู้นำในการดำเนินงานอาชีวเวชกรรมและเวชกรรมป้องกันในหน่วยงาน
2. ให้ข้อเสนอแนะ ในการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมป้องกันในหน่วยงาน
3. ทำหน้าที่ฝ่ายอำนวยการประเภทฝ่ายกิจการพิเศษสายแพทย์ ให้กับผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงาน
4. ประเมินความเสี่ยง และผลกระทบของสภาพแวดล้อมจากการทำงานที่มีผลต่อสุขภาพของผู้ประกอบอาชีพ รวมไปถึงการให้คำแนะนำในการตรวจสุขภาพประจำปีตามความเสี่ยงตามลักษณะงาน
5. ประยุกต์ความรู้ทางด้านระบาดวิทยาในการวางแผนการจัดบริการทางการแพทย์ให้กับหน่วยงานได้
6. ให้การวินิจฉัย รักษา ผู้ป่วยโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมร่วมกับแพทย์สาขาอื่นๆ
7. วางแผน อำนวยการประสานงาน เกี่ยวกับการดำเนินงานอาชีวเวชกรรมในหน่วยงานตนเองและหน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุน
8. จัดทำแผนในการดำเนินการป้องกันควบคุมโรค การบาดเจ็บจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมรวมถึงอุบัติภัยต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุบัติภัยสารเคมี ให้กับหน่วยงาน และ เสนอแนะมาตรการในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยในการทำงาน
9. จัดทำแผนภาพสถานการณ์ทางด้านสุขภาพให้กับหน่วยงาน รวมถึงผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมในการทำงาน พื้นที่เสี่ยง ที่จะมีผลกระทบต่อสุขภาพในหน่วยงาน

10. สามารถประเมินการสูญเสียสมรรถภาพกายและจิต รวมถึงให้ข้อเสนอแนะในการจัดคนให้เหมาะกับลักษณะงาน เช่น ผู้ป่วยที่บาดเจ็บหรือพิการจากการปฏิบัติหน้าที่ ภายหลังจากการรักษาสิ้นสุด แพทย์อาชีวเวชศาสตร์จะประเมินการสูญเสีย และให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดผู้ป่วยให้ไปปฏิบัติหน้าที่ตามลักษณะของความพิการและการสูญเสีย ให้สอดคล้องกับลักษณะงาน

11. สามารถตอบสนองต่อภารกิจต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว

ขีดจำกัดของแพทย์อาชีวเวชศาสตร์

1. ให้การรักษาพยาบาลเฉพาะทางได้อย่างจำกัด
2. ลักษณะงานเป็นส่วนหนึ่งของบริการทางการแพทย์ โดยอยู่ในส่วนของเวชกรรมป้องกัน เป็นหลัก แต่จะมีส่วนในด้านการรักษาพยาบาลร่วมกับแพทย์เฉพาะทางสาขาอื่นๆ
3. การดำเนินงานอาชีวเวชกรรมที่สมบูรณ์ จะต้องปฏิบัติงานเป็นหน่วย ไม่แยกเป็นบุคคล
4. การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ และสิ่งแวดล้อม และการดำเนินงานอาชีวเวชกรรมและเวชกรรมป้องกันในหน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุนจะต้องได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุน

ภารกิจของงานอาชีวเวชกรรม

- โดยทั่วไป งานอาชีวเวชกรรมมีบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้
1. ดำเนินการวางแผน ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยจัดทำนโยบายเกี่ยวกับงานอาชีวอนามัยความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมการทำงาน
 2. ตรวจรักษา ให้การวินิจฉัยผู้ป่วยที่สงสัยเป็นโรคจากการประกอบอาชีพ และให้การวินิจฉัย ตรวจสุขภาพของบุคลากรต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายรวมถึงการให้ข้อเสนอแนะในการจัดคนให้เหมาะกับงานและจัดลักษณะงานให้เหมาะกับสภาพของบุคคล
 3. ให้ข้อมูลเสนอแนะเกี่ยวกับอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมจากการทำงาน แก่ผู้บังคับบัญชา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 4. วางแผนการตรวจสุขภาพประจำปี ตามความเสี่ยง ตามลักษณะงานและตรวจร่างกายก่อนเข้าทำงาน แก่บุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาลและหน่วยอื่น ตามที่มีการร้องขอ

5. ทำการอบรมปฐมนิเทศ และให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานแก่บุคลากรใหม่
6. ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีวอนามัยความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมจากการทำงาน แก่บุคลากรในโรงพยาบาลและหน่วยทหาร
7. จัดหาสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ ในการทำงานและตรวจวัดสิ่งแวดล้อม
8. หน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ภารกิจในการดำเนินงานอาชีวอนามัยในทหาร

จากหลักนิยามทางด้านเวชกรรมป้องกัน เราสามารถสรุป ภารกิจของการดำเนินงานอาชีวเวชกรรมในการปฏิบัติการทหารได้ดังนี้

1. การข่าวกรอง

งานอาชีวเวชกรรมเป็นงานที่ต้องมีการประเมินสภาพแวดล้อมจากการทำงาน โดยในการวิเคราะห์ภูมิประเทศ ลมฟ้าอากาศ แพทย์อาชีวเวชศาสตร์จะมีบทบาทในการช่วยเหลือนายทหารฝ่ายข่าวกรองในการวิเคราะห์ภูมิประเทศ ลมฟ้าอากาศ อธิบายผลกระทบของการวิเคราะห์ภูมิประเทศ ลมฟ้าอากาศในแง่ของการแพทย์ รวมถึงทำที่ของประชาชน ทรัพยากรในพื้นที่ โดยเป้าหมายทางการข่าวกรองของแพทย์อาชีวเวชศาสตร์ ได้แก่ ผลของพื้นที่ปฏิบัติการที่จะมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของทหารที่ปฏิบัติการในพื้นที่ปฏิบัติการ ดังนั้นโดยสรุป แพทย์อาชีวเวชศาสตร์จะมีบทบาทในการช่วยเหลือนายทหารฝ่ายข่าว (สธ.2) ในด้านของผลกระทบของภูมิประเทศที่จะมีผลต่อการปฏิบัติการทางทหารของฝ่ายเราในแง่ของการแพทย์ เช่น ในการปฏิบัติการในพื้นที่ป่าภูเขา อาจจะต้องเผารั้วในโรคมลารเลีย เป็นต้น

2. การดำเนินกลยุทธ์

แพทย์อาชีวเวชศาสตร์จะมีบทบาทในการสนับสนุนบทบาทกับการดำเนินกลยุทธ์ โดยเป็นผู้วางแผนและปฏิบัติในด้านการสนับสนุนการบริการทางการแพทย์ในสนามให้กับหน่วยดำเนินกลยุทธ์

3. การสนับสนุนทางการช่วยรบ

บทบาทของแพทย์อาชีวเวชศาสตร์ในการสนับสนุนทางการช่วยรบบมีภารกิจในการจัดการบริการทางการแพทย์ในสนาม วางแผนทางการแพทย์ วางแผนทางด้านเวชกรรมป้องกัน สุขภาพ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติการให้มีความปลอดภัย เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีสุขภาพดี พร้อมทั้งจะปฏิบัติการทางทหารได้อย่างดีเยี่ยม นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการให้ข้อเสนอแนะในการคัดเลือกรือจัดบุคคลในการปฏิบัติงาน โดยใช้ข้อมูลทางการแพทย์ ข้อมูลสุขภาพของแต่ละบุคคลว่าเหมาะสมกับการปฏิบัติงานในแต่ละครั้งหรือไม่

4. การควบคุมบังคับบัญชา

แพทย์อาชีวเวชศาสตร์มีบทบาทในการดำเนินงานอาชีวเวชกรรมโดยเป็นหัวหน้าหน่วยงานอาชีวเวชกรรมในหน่วยงาน โดยเป็นหัวหน้าทีมในการดำเนินงานอาชีวอนามัยในหน่วยงานต่างๆ ตามภารกิจ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการประเภทฝ่ายกิจการพิเศษให้กับผู้บังคับบัญชาอีกประการหนึ่งด้วย โดยบทบาทในฐานะผู้บังคับบัญชา จะทำหน้าที่ในการปกครองบังคับบัญชา และประเมินผลในการปฏิบัติงานของทีมงานอาชีวเวชกรรมและเวชกรรมป้องกัน

สำหรับบทบาทในฐานะฝ่ายอำนวยการของแพทย์อาชีวเวชกรรมมีการในหน้าที่ร่วมเช่นเดียวกับฝ่ายอำนวยการอื่นๆ ดังนี้

1. การหาและให้ข่าวสาร

แพทย์อาชีวเวชศาสตร์มีบทบาทในการหาและให้ข่าวสารและผลิตข่าวกรองทางการแพทย์เกี่ยวกับอิทธิพลหรือผลกระทบของสภาพแวดล้อมในพื้นที่ปฏิบัติการ รวมถึง การวางแผนในการต่อต้านข่าวกรองทางการแพทย์ รวมถึงข่าวกรองเกี่ยวกับทรัพยากรทางการแพทย์ในพื้นที่ ทั้งของทหารและพลเรือน เพื่อใช้เป็นปัจจัยนำเข้าในการผลิตแผนบริการทางการแพทย์

2. การประมาณการ

แพทย์อาชีวเวชศาสตร์ในฐานะฝ่ายอำนวยการจะมีบทบาทในการจัดทำประมาณการทางการแพทย์ โดยใช้แบบฟอร์มเดียวกับประมาณการยุทธ์ แต่มุ่งเน้นในส่วนของการปฏิบัติการทางการแพทย์ที่จะสนับสนุนหน่วยปฏิบัติการทหาร

3. ให้ข้อเสนอแนะ

แพทย์อาชีวเวชศาสตร์มีหน้าที่ในการข้อเสนอแนะทางการแพทย์ ข้อพิจารณาทางด้านอาชีวเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานกับผู้บังคับบัญชา

4. จัดทำแผนและคำสั่ง

แพทย์อาชีวเวชศาสตร์ภายหลังจากการให้ข้อเสนอแนะทางการแพทย์ ข้อพิจารณาทางด้านอาชีวเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานกับผู้บังคับบัญชา แล้วจะต้องจัดทำแผน/คำสั่งประกอบแผน/คำสั่งยุทธการหรือแผน/คำสั่งการช่วยรบ โดยอาจจะดำเนินการในรูปของแผนบริการทางการแพทย์หรือแผนวททางการแพทย์ก็ได้ โดยอาจมีแผนบริวารเกี่ยวกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางการเจ็บป่วยมาประกอบรวมด้วย

5. การกำกับดูแล

แพทย์อาชีวเวชศาสตร์ เมื่อได้จัดทำแผน/คำสั่ง/แผนวท

ทางการแพทย์แล้วจะต้องมีหน้าที่ในการกำกับดูแล ให้การปฏิบัติ
การเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

จากบทความที่กล่าวมาทั้งหมดนี้อาจจะเป็นภาพสังเขปให้ท่าน
ผู้อ่านทุกท่านได้รับทราบบทบาทของแพทย์อาชีวเวชศาสตร์ที่จะนำ

ไปใช้ประโยชน์ในหน่วยงาน เพื่อที่จะเป็นผู้ที่ดูแลสุขภาพของกำลัง
พลให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ แข็งแรง ปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่
ปลอดภัย อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของกองทัพ และเป็นกำลัง
สำคัญในการป้องกันและพัฒนาประเทศต่อไป

